

Tom Egeland

Nostradamus' testamente

SPENNINGSROMAN

ASCHEHOUG

TOM EGELAND

<i>Stien mot fortiden/Ragnarok</i>	(1988)
<i>Skyggelandet</i>	(1993)
<i>Trollspeilet</i>	(1997)
<i>Sirkelens ende</i>	(2001)
<i>Åndebrettet</i>	(2004)
<i>Ulvenatten</i>	(2005)
<i>Paktens voktere</i>	(2007)
<i>Piken i speilet (barnebok)</i>	(2007)
<i>Lucifers evangelium</i>	(2009)
<i>Fedrenes løgner</i>	(2010)

Omslag og illustrasjoner: Marius Renberg

© 2012 H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo

www.aschahoug.no

Sats: Type-It AS, Trondheim

Papir: 70 g Holmen Bokk Cream 1,8

Printed in Germany

GGP Media GmbH, Pößneck 2012

ISBN 978-82-03-35001-6

ISBN 978-82-525-79741-1 (Bokklubben)

I natten sitter jeg i mitt skjulte studerkammer,
Alene, hvilende på en taburett av bronse,
En smal flamme blafrer i min ensomhet,
Tro ikke at det jeg kunngjør er feil.

Michel de Nostradamus
(1503–1566)

Her hviler bena til den navngjetne Michel Nostradamus,
den eneste blant alle dødelige funnet verdig til å nedtegne,
med nesten guddommelige penn, under påvirkning av stjernene,
fremtidige hendelser verden over.

*Innskrift på marmortavlen ved Nostradamus' grav
i Salon de Provence*

KART	XXX-XXX
OPPDIKTEDE OG HISTORISKE PERSONER	XXX-XXX
HISTORISKE BØKER OG MANUSKRIFTER ...	.XXX-XXX
BOKENS KODER, CHIFRE OG ANAGRAMMER .	.XXX-XXX

Prolog

Palazzo Vecchio

Firenze

I skjæret fra kjellerhvelvets flakkende fakler lot han blikket gli over de gamle kistene. Solide, bestandige. Tykt, hardt tre. Stramme bånd av siselert metall. Finurlige låsmekanismer. Han tenkte: Ufattelig. Så finnes de virkelig.

I det kjølige mørket piplet svetteperlene frem på pannen. I snart sytti år – helt siden johannitterne hadde reddet de tjuefire kistene unna muslimene – hadde de stått her i Vecchio-palassets dypeste hvelv. Knappt noen visste om dem. Bare Medici-familiens mektige overhoder hadde ant hva de inneholdt. Først Lorenzo *il Magnifico*. Nå hertug Cosimo den Store.

De gikk under mange navn, disse kistene. Tempelriddernes hemmelighet. Cæsars skatt. Men den eldste benevnelsen – den som hadde fulgt kistene i over 1500 år, helt fra den tiden da Cæsar hadde skjult dem i et tempel i det gamle Roma – var den mest uhyggelige.

Bibliotheca Diaboli.

Djevelens bibliotek.

Kistene rommet gudenes hemmeligheter, ble det sagt. Profetenes håndskrevne øyenvitneskildringer. Okkulte oppskrifter. Magiske ritualer. De dødes nedtegnelser. Astronomiske beregninger, astrologiske spådommer. Oldtidens

visdom. Hertugen hadde mer enn antydning at *De vises bok* lå skjult der inne blant skriftrullene, papyrusene, pergamentene og kodeksene.

Nå var alt *hans* ansvar. Fyrsten hadde bedt *ham* om å gjemme kistene. Gjemme dem så godt at de ikke ville bli funnet før tiden igjen var moden. Før verden var rede.

Jeg vet hvor jeg vil skjule kistene, tenkte Michel de Nostradamus.

1995

Stanford-universitetet

San Francisco

Når professor William Blackmore ble spurt om hva han arbeidet med, pleide han å si: Jeg leter etter Gud. Hvis de så spurte om han var teolog, ville han riste på hodet, stryke hånden over skjegget i en ettertenksom gestus og svare syrlig: Nei, jeg er vitenskapsmann.

Et blick på professor William Blackmore ga ikke umiddelbart inntrykk av at han hadde fått med seg at hippietiden hadde svunnet hen i marihuanatåke og forblindet elskov for tjuefem år siden. Det lange håret var samlet i en hestehale. Skjegget var neppe blitt stusset på dager. Han gikk i hulle jeans og rutete flanellsskjorte. Sigaretteske i brystlommen. Han hadde en lav, intens stemme, forbilledlig diksjon og en formuleringsevne som sto i kontrast til det lett sjusket utseendet.

Professorens laboratorium lå i enden av en lang korridor som minnet om en sykehusfløy overgitt til glemselen, basillene og pasienter som ikke lenger visste sitt eget beste. Denne sene ettermiddagen sto han foran et gjennombrudd. Etter mange år med forberedelser og lange måneder med medisinske, nevrologiske og psykologiske forsøk og eksperimenter, var han og staben nær ved å lykkes.

Han var i ferd med å finne Gud.

Den gud professor Blackmore lette etter, var ikke Bibels Gud. Ikke troens eller åndelighetens Gud. Ikke han som bodde i himmerike. Heller ikke den Gud som skjulte seg i undringen. Likevel var han utvilsomt åpenbaringen og profetenes Gud.

Kanskje, likte William Blackmore å tenke, tar alle feil. Kanskje er troen på Gud en kollektiv vrangforestilling. Kanskje, tenkte han, er Gud noe helt, helt annet.

2012

Palazzo Vecchio

Firenze

Min Gud, tenkte munken og kysset korset i halskjedet, i dine hender overgir jeg min ånd og mitt legeme.

Varlig trakk munken renneløkken over hodet og strammet bøddelknuten. Tauet gnisset mot adamseplet og nakken. Den andre enden av repet hadde han festet rundt det massive skrivebordet. Han klatret opp i vinduskarmen. Da han åpnet det enorme vinduet, blafret den sorte munkekutten i vinden. Knærne dirret. Bak ham dundret kardinalens menn på døren. Han hadde blokkert den med håndverkernes verktøykasser og en stige. Villdyr, tenkte han, intet annet enn villdyr! En due kom flaksende og satte seg ytterst i vindusposten. Den skakket på hodet. Han tenkte: Vil Gud se i nåde til en ussel selvmorder? Han håpet at Herren var mild mot en trofast, hengiven munk som, tross alt, forlot sitt miserable jordeliv i kjærlighet til Vårherre og Sønnen, i lengselen etter paradiset.

I tårnet høyt over ham slo klokken ettermiddagens første, tunge slag. *Ad maiorem Dei glóriam!* hvisket munken. Han lente seg fremover og speidet etter dem han hadde avtalt å møte. Men han så dem ikke i turistmylderet langt der nede på Piazza della Signoria. De var sene. Forfølgerne hadde kommet dem i forkjøpet. Selv hadde han gjort hva han kunne.

Han hadde forsøkt å advare dem, han hadde invitert dem hit – til Palazzo Vecchio, hvor ellers? – for å forklare. Men tiden var løpt fra dem. Han var oppsporet. Innhentet. Omringet. Hvert øyeblikk ville kardinalens hyener ta seg inn. Hvilken ordre hadde de fått? Å drepe ham? Å skjære tungen ut på ham? Å tvinge ham med seg tilbake til klosteret og sette ham i en fuktig kjellercelle sammen med andre opprørske munker? Nei takk. Han foretrakk Herrens milde nåde. En siste gang myste han ned mot piazzaen. Han så dem ikke. Så fikk de finne ut av det selv. Hemmeligheten. Den eldgamle hemmeligheten.

SLIK BEGYNNER HISTORIEN. ET STED SKAL DEN jo begynne. Så hvorfor ikke her? Eller begynner den egentlig et helt annet sted, i en helt annen tid? Kanskje med professor Morettis foredrag søndag kveld? Begynner den da en munk i villfaren fortvilelse kaster seg ut fra et vindu i Palazzo Vecchio med et rep rundt halsen? Eller begynner den, aller helst, for mange tusen år siden, i en verden som var annerledes enn vår, men allikevel ganske så lik.

For en tid siden tilbrakte jeg en uke i Firenze. Det var der det skjedde. Jeg skal fortelle historien så godt jeg kan. Om alt som hendte den uken i Firenze. Jeg vet ikke riktig når, eller hvor, historien begynte. Ikke egentlig. Jeg vet ikke hvordan den slutter, heller. Ikke ennå.

Akkurat nå er jeg tilbake. I Oslo. På kontoret. For de fleste er kontoret en arbeidsplass. For andre av oss et tilfluktsted. En trygg hule. Et gjemmeded der du kan stikke deg vekk når verden blir for påtrengende. Bokhyller tunge av ringpermer og faglitteratur. Glemte bunker. Utskrifter du tenkte å kikke nærmere på senere en gang. Rapporter. En bærepote med kvitteringer til reiseregninger du har vegret deg mot å fylle ut. Avhandlinger. Internasjonale tidsskrifter.

Å reise hjem til Oslo var som å vende tilbake til en virkelighet jeg hadde glemt. De skjeve bokstavene i navnskil-

tet mitt på døren så ut som en tanngard som kunne trenge regulering. FØRS EAMANU NSIS BJØ N BELTØ. Jeg vet ikke hvem som har rappet de manglende bokstavene. Sannsynligvis noen som trengte dem mer enn meg. En T, en E, en R.

Her på kontoret, bak halvåpne persiennner som slipper solen inn i striper, sitter jeg og skriver. I morgen drar jeg av gårde igjen. Til Egypt.

Jeg fikk en telefon. Fra ørkenen. Det var der han var. Nick. Det er bare å komme, sa han.

Jeg har vært innlagt et par ganger. Bare så det er nevnt. Tro ikke at jeg er flau eller skamfull. Ikke et øyeblikk! Det hender at jeg snakker med meg selv. Det skal jeg innrømme. Noen ganger mumler jeg navnet mitt. Som et mantra. Et rop i natten. Et navn kan være noe å klamre seg til når det røyner på. Jeg har lett for å miste taket i tilværelsen.

Nei, jeg har aldri trodd jeg er Napoleon.

Et sukk. Ditt.

Hvorfor sukker du?

Jeg kan fornemme blikket ditt. Det utålmodige blikket. Alltid så nysgjerrig, så rastløs. Hvordan begynner historien? spør du.

Slik, svarer jeg.

I

FIRENZE

SØNDAG KVELD – MANDAG FORMIDDAG

Ingen må drive med besvergelses, spørre gjenferd
og spådomsånder til råds eller søke råd hos de døde.

FEMTE MOSEBOK

Gud er ikke tilfreds. Vi har *Dieu n'est pas content, nous avons*
fiender av troen i kongedømmet. *des ennemis de la foi dans le Royaume.*

FRA ARRESTORDREN PÅ TEMPELRIDDERNE,
UTSTEDT AV FRANSKEKONGEN FILIP IV I 1307

Djevelens bibliotek

*Firenze,
søndag kveld*

I

Fremtiden er en anelse. Kanskje et løfte. Et håp. Noen ganger en trussel. Eller en frykt. Det er aldri godt å vite.

Da professor Lorenzo Moretti gikk opp på scenen for å holde sitt foredrag om koder og skjulte budskap i manuskripter fra senmiddelalderen og renessansen, kunne verken han eller vi som satt i salen ane at dette var begynnelsen på en serie med dramatiske hendelser som skulle forandre livene til alle oss som mer eller mindre frivillig ble innblandet.

Flott fyr, professor Moretti. Det skal han ha. Italiener. Du kjenner typen. Maskulin. Sølvstenk i håret. Muntre øyne. Hornbriller. Jeans og blazer. Alltid et smil om munnen. Og en kjapp replikk. Ifølge programmet var han seksti, men han så ut som en førtiåring med personlig trener. Midt på scenen stanset han – med en selvsikkerhet som mer unnselige menn bare kan misunne ham – og myste mot det skarpe lyset. I noen sekunder nøt han applausen som overdøvet de henførte sukkene til auditoriets kvinner. Så bukket han, først til høyre, så til venstre. Scenevant som en konsertfiolinist. Selvnyttende som en rockestjerne.

«Grazie. Grazie!»

Med elegante bevegelser skred han bort til talerstolen. Frontpanelet av mahogni var prydet med Medici-familiens våpenskjold og forgylte bokstaver:

CASTELLO CATULLUS
KULTURSENTER

Prøvende pikket han med fingertuppen på mikrofonen og bøyde seg frem.

«Kan dere høre meg?»

Den dype stemmen runget så høyt at spørsmålet høstet høflig latter. Professor Lorenzo Moretti rettet på jakkeslaget og så smilende ut over sitt publikum. Vi var et par hundre mennesker. Forskere. Det finnes dem som vil kalle oss nerder. Fagidioter. Eksperter på verdens mest obskure emner. Arkeologer, som meg. Historikere, etnologer, teologer og religionshistorikere. Lingvister, filologer, semiotikere. Antikvarer og konservatorer. Et knippe kodeknekende kryptologer. Fra hele verden hadde vi kommet hit til Castello Catullus kultursenter for å delta på et fire dagers vitenskapelig symposium om middelalderen og renessansens mylder av manuskripter med koder, chifre, rebuser, anagrammer og profetier. Selv var jeg invitert for å holde avslutningsforedraget. Om mine egne funn. Det var blitt noen opp gjennom årene. Hovedfokuset mitt skulle være oldtidsskriftet som gikk under økenavnet *Lucifers evange-*

lium. Ikke spør! Lang historie. Jeg grudde meg som en hund. Jeg avskyr å holde foredrag. Den intense oppmerksomheten fra publikum. Pusten som trevler seg opp. Munnen som tørker inn, tungen som kleber seg til ganen, hjertet som hamrer og vil ut. Blikkene som aldri slipper tak i deg. Men stillingsinstruksen min ved universitetet i Oslo rommer dessverre noen forpliktelser om deltagelse på internasjonale kongresser. Jeg hadde ingen mulighet for å slippe unna.

Dessuten var jeg nysgjerrig på foredragene. Professor Lorenzo Moretti er en av verdens ledende renessanseforskere og en velrenommert ekspert på Medici-familien. Hans to dagers foredrag var blant kongressens høydepunkter. For ikke å snakke om paneldebatten om opphavet til Voynich-manuskriptet – en uforståelig tekst fra det femtende århundre. I morgen ettermiddag skulle en fransk forsker fra Sorbonne ta for seg *Mirabilis liber* – det profetiske skriftet utgitt i 1522 basert på helgenvisjoner og profetier og som regnes som spåmannen Nostradamus' viktigste kilde. En gresk professor skulle begrunne hvorfor Jamblikos måtte være opphavsmannen til *De Mysteriis Aegyptiorum*. Sanne ting. Smalt og sært. Jeg erkjenner det. Avsløringer som sjelden eller aldri skaper overskrifter. Emner som knapt nok interesserer andre enn oss som er nysgjerrige på fortiden og som forgaper oss i emner som andre faller i søvn av.

Støvets tapre riddere.

II

«*Signore e signori!* Mine damer og herrer! *Grazie!*»

Professor Morettis stemme var dyp og behagelig. Noen menn tilgodeses med alt. Mandig utseende. Hår på brystet. Sjarm og dyp stemme. Alt får de! Ingenting drypper på oss andre. Det er mulig jeg er urimelig. Men jeg føler en viss rett til å misunne menn med gyllen hud, brune øyne og en

utstråling som smelter hjertene til kvinner i alle aldre samt tollere, parkeringsvakter, ligningsfunksjonærer og mannevonde hunder.

Professorens blick kjærteget publikum.

«Siden jeg har fått æren av å åpne årets symposium, vil jeg på vegne av kultursenteret og Universitetet i Firenze ønske dere hjertelig velkommen hit til den gamle Medici-borgen Castello Catullus.»

Den ombygde borgen Castello Catullus ligger en knapp halvtime utenfor Firenze, i et kupert toskansk landskap av støvete åkre, våtmarker, vinmarker, olivenlunder, skogholt, åser, daler, fjellnabber og trøstesløshet. Borgen troner ytterst på en klippetunge ved en innsjø og ser, ved første øyekast, ut som om den vitterlig har noe der å bestille. Det har den aldri hatt. Selv ikke da den ble reist. Historien hadde seg slik: Mediciene bygde borgen på 1400-tallet – en temmelig overflødig befestning for en landsby som ingen hadde interesse av å beskytte fordi ingen så noen som helst grunn til å angripe og annektere den – for å kunne forvise en slynge av en Medici som med en viss rett kunne påberope seg mer makt enn han noensinne ville evne å forvalte. Kløktigere menn enn ham bygde borgen, fant opp en fyrstetittel og innbilte den ryggesløse drukkenbolten og skjørtejegeren at han heretter var borgherre og fyrste over et landskap som ingen ved sine fulle fem kunne ønske å ta fra ham. I over førti år vokter han sitt ugjestmilde rike før alkoholen og hans indre organer rottet seg sammen og gudene – nokså nølende og motvillig, vil jeg anta – hentet ham til seg. Hans sønner og etterkommere førte forfarens laster videre. Fordrukne og tungnemme levde de som borgherrer i den illusjon at de vokter over noe som helst. Gjennom alle disse årene søkte de sin egen økonomiske ruin og undergang ved å bygge stadig nye fløyer og tårn. Det eneste de i rea-

liteten voktet, var ferden mot sin egen uunngåelige undergang.

III

«Koder!» sa professor Moretti.

Summingen i salen stilnet.

«Rettere sagt: chifre. For det er en forskjell. I en kode blir hele ord eller setninger erstattet med andre ord, tall eller symboler. I chifre er de enkelte tegnenes plassering byttet om i henhold til matematiske algoritmer. Når jeg i mitt foredrag likevel vil bruke det mer folkelige ordet *kode*, ber jeg chifferpuristene blant dere om unnskyldning.»

Professor Moretti åpnet en bok og la den under et dokumentkamera på talerstolen. Via en projektor overførte det digitale kameraet et motiv til det store lerretet på veggen bak scenen: En bokside med et bilde av en sirkelrund skive.

«Festosdisken! En av arkeologiens store mysterier. Skiven av brent leire ble funnet av en italiensk arkeolog i Minospalasset på Kreta i 1908. 3500 år gammel. 241 hieroglyfiske tegn er preget i spiralform på begge sider av skiven. Ingen har klart å tyde den. Til dags dato vet ingen hva de 241 tegnene betyr.»

Mens jeg noterte stikkord, løsnet professor Moretti mikrofonen fra stativet.

«Konger og dronninger, generaler og spioner, forretningsfolk og elskere. Alle har brukt koder for å skjule sitt hemmelige budskap. Verdenshistorien er full av koder. Små og uvesentlige. Store og viktige. Noen er ennå uløste. Cæsar utviklet et chiffer der han lot et tegn representere et annet tegn et gitt antall bortenfor. I et budskap til Cicero byttet han ut de latinske bokstavene med greske. Eksemplene er mange. Linear B. Maria Stuarts chiffer. Vigenèrekvadratet. Enigma. Vi kjenner begreper som frekvensanalyse, som tar utgangs-

punkt i at noen tegn – som A og E – er vanligere enn andre. Men i kveld og i morgen formiddag skal vi ta for oss noen helt spesielle klenodier –» som en dyktig skuespiller tok han en kunstpause, «nemlig skjulte budskap i tekster skrevet av Nostradamus.»

Jeg har alltid vært fascinert av Nostradamus. Spåmannen. Den synske. Ikke fordi jeg tror på visjonene hans. Men fordi folk den dag i dag – fem hundre år senere – leser verdenshistoriens høydepunkter inn i hans dulgte vers. Velvillig tror de på ham slik de tror på profeter, hestehviskere, håndspåleggere og andemanere.

Opprinnelig var Nostradamus en velutdannet pestlege og apoteker. Men det var først da han begynte å utgi spådomsbøkene sine at han ble rik og berømt. Han sto til tjeneste for kongelige og generaler, handelsmenn og skomakere. *Almanakkene* og *Profetiene* solgte i enorme opplag. På 1500-tallet levde folk i troen på magi og okkultisme, alkymi og astrologi, spådomskunst og trylleformularer. Og Nostradamus leverte. Til stive priser. I dag ville han ha stått bak innbringende nettstedet og teletorgtjenester.

Et par benkerader foran meg, på rad 8, satt en kvinne som jeg stadig tok meg i å stirre på. En lang stund så jeg henne bare bakfra. Blankt, blondt hår. Vevre skuldre. Det var noe ved henne ... Da hun snudde seg for å si noe til en som satt ved siden av, fikk jeg et glimt av ansiktet hennes. Hun var henrivende. Hun kan ha vært på min alder, men hadde beholdt sin ungdommelige netthet. Slik noen kvinner gjør. Gudene har drysset sitt tryllestøv på dem.

Brått snudde hun på hodet. Hun fanget blikket mitt. Og så smilte hun.

Til meg.

Før hun rakk å registrere reaksjonen min, snudde hun seg tilbake mot professor Moretti.

«Siden dette er et faglig symposium med deltagere fra

mange verdenshjørner,» sa professoren, «har jeg gleden av å komme med en kuriøs nyhet.»

Salen stilnet forventningsfullt. Selv satt jeg stakkåndet av forbløffelse over det blendende smilet til kvinnen på rad 8.

Til meg?

IV

Professor Lorenzo Moretti projiserte et gammelt, håndskrevet brev på lerretet. Snirklete, uleselig skrift. «For kort tid siden kom konservator Regina Ferrari ved Uffizi-biblioteket over dette brevet,» sa han og så ut over salen. «Noen som gjenkjenner håndskriften?»

Mumling. Én foreslo Michelangelo, en annen Machiavelli, en tredje ropte Leonardo da Vinci. Jeg måtte smile. Renessansen ... Nye ideer, nye tanker. Kunsten og kulturen blomstret. Brytningstid. Vitenskap, religion og overtro side om side. Humanisme og diktatur. Ekstrem rikdom og herteskjærende fattigdom. Konger og herskere i strid og krig. Paven og Luther i kamp om de rettroende. Politiske og militære allianser ble inngått og umiddelbart forrådt. For en tid! Rundt meg fortsatte folk å gjette: Galileo Galilei. Kopernikus. Kepler.

«Feil,» sa professor Moretti. «Dette er et brev datert august 1565 fra Nostradamus til Cosimo I de' Medici, bedre kjent som Cosimo den Store, storhertug av Toscana. Ja, la meg rette på meg selv: Cosimo var vel bare hertug på denne tiden»

Et sekunds stillhet. Så brøt salen ut i applaus. Jeg lot meg rive med. Jeg jublet og klappet henrykt. Det er bare å innrømme: Jeg tilhørte et nokså knirkete kollegium som lot seg begeistre av et nesten fem hundre år gammelt brev.

«Ingen har kjent til at dette brevet eksisterte,» sa professor Moretti da applausen stilnet. «At Mediciene bestilte for-

utsigelser fra Nostradamus, er selvsagt ingen overraskelse. I kjent stil spådde Nostradamus akkurat det oppdragsgiverne ville høre. Hvor brevet så har tatt veien, er skjult i historiens tåkefulle slør.»

V

Mediciene, ja. Du kjenner historien. Et dynasti av forretningsmenn og lurendreiere, politikere og paver, krigere og mordere, hertuger og kongelige. Litt av en gjeng. De florentinske Mediciene startet som bankierer og regjerte i Firenze og det nordlige Italia fra 1400-tallet og tre hundre år fremover. Renessansens fødselshjelpere. Kunstens mesterne. Mediciene var uunnværlige for genier som Leonardo da Vinci, Michelangelo – mesteren bak takmaleriene i Det sextinske kapell og marmorskulpturene David og Pietà – og Botticelli. Ja, selv Machiavelli. Sånn kan det gå. På 1700-tallet forsvant Mediciene ut av historien. Snipp snapp snute. Slekten døde ut. Spør meg ikke hvordan, så mange døgenikter og lausunger som de klarte å sette til verden. Men slik gikk det.

«Det vi vet i dag,» sa professor Moretti, «er at brevet fra Nostradamus til Mediciene inngikk i Gonzaga-familiens private samling av brev, dokumenter og manuskripter. En privat aktør – en antikvar – kjøpte samlingen midt på 1800-tallet, og den forble i familiens eie frem til 1997, da Gonzaga-samlingen ble overført som en gave til biblioteket i Mantova. Der ble den liggende urørt frem til 2011. I ettertid er det lett å spørre seg hvorfor forskerne ikke gjøv løs på samlingen med entusiasme og iver, men husk: Gonzaga-samlingen befant seg i en kiste med tusenvis av prosaiske og hverdagslige dokumenter av liten historisk interesse. La meg nevne at ett av dokumentene, på ikke mindre enn ti tette-skrevne sider, omhandler en kjøpmanns rett til å bruke en

del av et fortau utenfor butikken til utstilling av varer. Forskning koster penger, og man må prioritere. Heldigvis finnes det utrettelige akademikere blant oss. En av dem er konservator Regina Ferrari ved Uffizi-biblioteket. Hun skulle ha vært til stede her i dag, men er sendt ut på et nytt oppdrag som nok vil ende opp i overskriftene om ikke så lenge. I tre år maste hun på sine foresatte, Firenze-universitetet og byens næringsliv om en beskjeden økonomisk støtte til å gjennomgå samlingen. Til slutt ga de etter. Kanskje fordi hun maste så fælt, kanskje fordi beløpet var lavt. Uansett. Ferrari fikk sine penger. Hun ble tildelt forskningsmidler for en systematisk gjennomgang, katalogisering og restaurering av Gonzaga-samlingen. Med ungdommelig pågangsmot gjøv hun løs på kisten med glemte dokumenter. Og inne blant alle disse støvete papirene og pergamentene, blant dokumenter og brev, gamle kart og oppskrifter, blant dagboknotater og eiendomsskjøter, lå en skatt. Nostradamus-brevet.»

Professor Moretti viste oss et nytt ark. Øverst på siden – som en utflytende blekkflekk midt i sin skjelvende håndskrift – hadde spåmannen Nostradamus tegnet et symbol:

«En laurbærkrans,» sa professor Moretti. «Symbolet til den greske guden Apollon, romerske feltherrer og vinnere i de olympiske leker. Et hederstegn til diktere og kunstnere. Julius Cæsars symbol. Og dette tegnet finner vi igjen ikke bare i Nostradamus' verk *Orus Apollo*, men også i flere av hans brev og manuskripter. Et symbol jeg skal komme nærmere tilbake til i foredraget mitt i morgen. Men det er mer.»

Kunstpause. «I brevet til Cosimo den Store har Nostradamus etterlatt seg koder, chifre, rebuser og anagrammer. Hva skal vi utlede av følgende chiffer —»

Et sus rislet gjennom salen da han projiserte chifrene på lerretet:

L'ABATTES AILS BOT
MBOMAOMDCNMLEHEV C3443

«Fullstendig meningsløst. *Abattes* er utledet av verbet *abatre* som betyr å *legge* eller *kaste noe ned*. I forlengelsen kan det også bety å *ødelegge* eller *drepe*. Formen er annen person entall indikativ. Det kan sågar være en imperativ. Men elisjonen *l'* er malplassert foran *abattes*. *Ails* må henvise til hvitløk, selv om flertallsformen normalt ville vært *aulx* på Nostradamus' mellomfransk. *Bot* finnes på mellomfransk via germanske ord som *butt*, altså tønne eller *boot*, båt. I sum? Meningsløst! Videre i brevet finner vi referanser til hemmelige brorskap, mystiske nøkler, Djevelens bibliotek, blodregn, Orakelet i Delfi, Paktens ark og mer til. Ikke nok med det: La meg henlede forsamlingens oppmerksomhet til de neste chifrene.»

AZCJPPOEKGWS
GRNVLGFFAGQMFVABP

En kortklipt, muskuløs mann på raden foran meg reiste seg, unnskyldte seg til dem han passerte og hastet ut. Professorens skottet lekent på sitt publikum: «Morsom, hva? Jeg har ikke rukket å dekode disse chifrene, men gleder meg til å gå løs på arbeidet i løpet av neste måned. De av dere som er

mottagere av mitt månedlige e-postnyhetsbrev, skal bli holdt løpende orientert.»

Selv har jeg det med koder som med kvinner: Jeg forstår meg ikke på dem.

VI

Professoren la et nytt ark under kameraet og pekte på en strofe samtidig som han oversatte til moderne italiensk:

*I Delfi-amulettens stråleglans
skinner visjoner fra fremtiden:
Hellige kister – tjuefire i tallet
rommer Cæsars dulgte skatt.*

*Fyrste & spåmann i forbund
vokter skriftenes hemmelighet:
Guds ord & Mose paksark,
sibyllens smykke & Faraos codex.*

Spredt latter.

Professor Moretti nikket fornøyd. «Ja, jeg skjønner dere tar poenget! I ett og samme brev – til Cosimo den Store – henviser Nostradamus til Delfi-amuletten, Paktens ark, Cæsars skatt, hellige kister og egyptiske kodekser! Ja, hva skal man tro ... Paktens ark og Cæsars skatt hører til i legendenes og mytenes verden. Likeså Delfi-amuletten. De fleste seriøse forskere anser amuletten som et falsum, et historisk påhitt som omtales i samme åndedrag som den hellige gral og det gylne skinn. Visstnok bar orakelet den magiske amuletten i et kjede rundt hodet slik at amuletten ble hengende i pannen. Ikke desto mindre er det besnærende *hvis* – og her må jeg sette mange forbeholdne streker under *hvis* – vi kan finne en sammenheng mellom Nostradamus og den mytiske amuletten, Paktens ark og Cæsars skatt.»

VII

Mens professoren snudde seg bort fra mikrofonen og hostet inn i hånden, skjedde det som noen ganger skjer når altfor mange fagfolk – som sjelden omgås andre med samme sære interesser og kvalifikasjoner – stues sammen: Forskerne begynte å diskutere seg imellom. Jeg oppfattet ord som «umulig», «latterlig» og «udokumentert». Noen ristet leende på hodet. «Ærlig talt! Man må tolke enhver tekst inn i samtidens kontekst!» utbrøt en kvinnelig historiker. En maltesisk arkeolog ropte til professoren at Nostradamus utvilsomt var en sjarlatan og at referansen til Delfi-amuletten var like troverdig som hans astrologiske spådommer. Med en erfaren foredragsholders autoritet fikk professor Moretti forsamlingen til å stilne.

«Jeg går ikke god for alt Nostradamus skriver,» påpekte han. «Langt derifra. Men brevet er spennende – uansett hva man ellers måtte mene om Nostradamus' evner som spåmann. Brevet er fullt av utfordrende referanser og hentydninger. Hva synes dere om denne: *Finn Arken der blodet regner*. Blodregn! En kriminalroman verdig, hva? Alle disse referansene leder meg frem til enda mer kontroversielle emner: Nostradamus' testamente og Cæsars skatt.»

Igjen ble salen fylt av akademisk mumling. Mens professoren hysjet på tilhørerne, la jeg iPaden min diskret i fanget og hentet frem en artikkel fra *Encyclopædia Britannica*:

Nostradamus' testamente, et sannsynligvis fiktivt manuskript som den franske spåmannen, astrologen og legen Nostradamus skal ha forfattet på sitt dødsleie. Ifølge Nostradamus-biografen Jean-Aimé de Chavigny var testamentet av religiøs og okkult natur og rommet religiøse åpenbaringer og profetier, okkulte besvergelses og angivelser av skjulestedene til Paktens ark, Delfi-amuletten og Cæsars skatt.

«Professor Moretti,» ropte en mann i salen, «påstår du med dette at også Nostradamus' testamente faktisk finnes?»

Professoren tok ikke anstøt av spørsmålet eller lattersalven. «Jeg er like skeptisk som dere! Men vi må aldri slutte å undre oss! Tenk om Nostradamus' testamente er noe mer enn en myte. La oss leke med tanken. Tenk om Delfi-amuletten og Nostradamus' testamente finnes.»

Salen brøt ut i skeptisk humring.

VIII

«Paktens ark!» ropte professor Moretti for å fange publikums oppmerksomhet. «Delfi-amuletten! Og det er mer i vente!»

«Et øyeblikk!» En eldre, lubben mann på raden bak meg reiste seg. Tykt, grått hår. Tykt, grått skjegg. Han kremtet høyt og lenge: «Professor Moretti! Du omtaler alle disse historiske objektene med betydelig skepsis. Men samtidig åpner du for at det finnes en mulighet for at de faktisk eksisterer?»

«Alt er mulig. Men et overveldende flertall av forskere er vel enige om at Paktens ark og Delfi-amuletten tilhører legendene og mytologien.»

«Delfi-amuletten skal jeg ikke ha sagt noe om. Men Paktens ark finnes!»

Dempet latter.

«Jeg *vet* det! Lovkisten finnes! I Vatikanet!»

Latteren svant hen. Den stillheten som nå senket seg over auditoriet, rommet vår kollektive medfølelse for en kollega som åpenbart hadde mistet grepet på virkeligheten. Sånt skjer. Jeg har vært der selv.

«Jeg får ta ditt ord for det,» sa professor Moretti.

«Jeg —»

Flere rundt ham begynte å hysje. Noen trakk ham i jakke-

ermet. Han så rundt seg og innså at forsamlingen ikke var interessert. Tungt satte han seg ned i stolen.

Mildt smilende, som om ingenting var skjedd, så professoren ut over publikum og fortsatte: «Paktens ark, Delfi-amulettene og Nostradamus' testamente er omstridte begreper. Men hvor mange her i salen er kjent med Cæsars skatt?»

En kvinne ytterst på første rad rakte hånden i været lik en ivrig skoleelev: «I kirkelæreren Ambrosius av Milanos verk *De Officiis Ministrorum*, skrevet på trehundretallet, refereres det til Cæsars skatt i forbindelse med Djevelens bibliotek.»

Professor Moretti nikket anerkjennende.

En eldre herre reiste seg: «Som alle vet, foreligger det i Gaius Suetonius Tranquillus' verk *De vita Caesarum* en henvisning til et brev der Cæsar minner Kleopatra om deres store hemmelighet – som han naturlig nok ikke sier ett eneste ord om – og der han også henviser til Delfi-amulettene, noen magiske steiner og *Bibliotheca Ditis Patris*. Altså Djevelens bibliotek.»

«Jeg må bekjenne at akkurat dette er ny informasjon for meg,» sa professor Moretti. «Så har jeg da heller ikke lest *De Officiis Ministrorum* og *De vita Caesarum* siden jeg var guttunge.» Latter. «Spøk til side: Jeg noterer meg denne informasjonen med interesse og ser frem til å undersøke referansene. La meg minne om henvisningene til Cæsars skatt i biografen *La Vie et le Testament de Michel Nostradamus* i tillegg til referansene i Ambrosius' *De Officiis Ministrorum* og Tranquillus' *De vita Caesarum*.»

IX

Professoren noterte noe på et ark på talerstolen før han så opp:

«Men, kjære venner, det er flere fascinerende og forun-

derlige referanser i brevet fra Nostradamus' til Cosimo den Store. Ett sted henviser han til Den hellige bibliotekar i sammenheng med *Bibliotheca Ditis Patris*. Hva skal vi nå legge i det? Den hellige bibliotekar ... Vi bokormer er glad i bibliotekarer. Men i sum begynner det hele å bli forvirrende. En hellig bibliotekar kan knapt nok bestyre Djevelens bibliotek. Og nå skal jeg gjøre det enda mer forvirrende, enda mer mystisk, enda mer ubegripelig.» Han hevet stemmen: «Er dere med?» Flere i salen klappet i hendene. Professor Moretti krodde seg av akademisk velvære: «La meg ta dere med tilbake til en dato de fleste av dere vil gjenkjenne: Fredag den 13. oktober i det Herrens år 1307.»

«Tempelridderne!» ropte flere.

«Riktig! De kristne ridderordenene oppsto under korstogene for å beskytte pilegrimer og korsfarere på vei til Det hellige land. Tempelridderordenen ble grunnlagt av ni franske riddere i 1119. De innførte en tidlig form for bankvirksomhet ved å utstede sjekker som gjorde at pilegrimene slapp å bære med seg kontanter gjennom Europa. Kongehusene og den katolske kirke ga tempelridderne sin fulle støtte og bidro til at ordenen ble stadig mektigere og rikere. Plutselig trakk de sin støtte. 13. oktober 1307 ble hundrevis av hjemvendte tempelriddere arrestert rundt om i Frankrike. Bak arrestasjonene sto franskekongen Filip IV og pave Klemens V. Den 22. november 1307 utstedte Klemens V den pavelige bulen *Pastoralis Praeeminentiae*, der han beordret alle Europas monarker til å arrestere tempelridderne og på kirkens vegne beslaglegge alt de eide. Året etter fulgte han opp med bulene *Faciens misericordiam* og *Regnans in coelis*. Tempelridderne var kjettere som forbannet Jesus Kristus, skrev han. De var avgudsdyrkere, de var pederaster som hyllet Satan. Det var ikke måte på. Men hvorfor? Ble tempelridderne for rike? Ble de så mektige at de truet både kongemakt og kirke? Eller var bakgrunnen en helt annen? Utfallet ble uansett at

franskekongen og paven slo seg sammen for å knuse dem. Men igjen spør jeg: hvorfor? I sine hvite kapper med røde kors var tempelridderne korstogenes mest berømte og fryktede stridsmenn. Lojale krigere for konge og kirke. Likevel falt kongen og paven dem i ryggen da tempelherrene returnerte til Europa etter tapet av Det hellige land. Et Europa i krise. Kong Filip IV av Frankrike sto i dyp gjeld. Historikerne antar at kongen arresterte, torturerte og internerte ridderne både av griskhet og av frykt for at tempelherrene skulle utfordre ham. Og som tidligere erkebiskop i Frankrike var pave Klemens V kongens lydige undersått. Han oppløste like godt hele ordenen. Samtidig ble ridderne henrettet eller umyndiggjort. De ble tvunget til å avgi falske tilståelser som igjen bidro til å felle andre. Jeg klarer ikke å fri meg fra tanken om at noe helt annet må ha ligget bak. Jeg ser på dere hva dere tenker! Jeg ser det nok! Det fantes da ingen forbindelse, tenker dere, mellom Klemens V og Nostradamus! To århundrer skilte dem. Men hvis vi leser de tre Klemensbullene *Pastoralis Praeeminentiae*, *Faciens misericordiam* og *Regnans in coelis* i lys av referansene i Nostradamus' brev til Cosimo den Store 250 år senere, kan noen hver av oss måpe. For i de tre bullene påsto Klemens V at tempelridderne var forvaltere av, og i realiteten bibliotekarer i, noe han omtalte som —» han holdt inne, «*Bibliotheca Ditis Patris*. Djevelens bibliotek.»

X

Da uroen i auditoriet hadde lagt seg, stilte professor Moretti seg ved siden av talerstolen.

«Djevelens bibliotek ... Hva var Djevelens bibliotek? Hvilke tekster var en del av Djevelens bibliotek? Hva vet vi om Djevelens bibliotek?» Han speidet ut i auditoriet i et fåfengt forsøk på å lokke et svar ut av noen. «Nettopp! Ned-

slående nok vet vi forbløffende lite om Djevelens bibliotek. Alt vi vet, er at begrepet *Bibliotheca Ditis Patris* forekommer i referanser i to tusen år gamle romerske tekster og i esoteriske bøker fra 1300-tallet og tre århundrer fremover.»

Professoren lot blikket sveipe over sine tilhørere, som for å sjekke at vi var våkne og fulgte med.

«Chifre. Djevelens bibliotek. Den hellige bibliotekar. Blodregn. Et skattkammer av overraskelser. Og vi har enda mer i vente.»

Igen stilnet forsamlingen. Det slo meg der og da, i auditoriets duse mørke, at en stor skuespiller og dramaturg var gått tapt i professor Moretti.

«Mine damer og herrer, i brevet fra Nostradamus står følgende å lese:»

... blant skriftene har jeg kommet over en eldgammel arabisk tekst, kopiert fra papyrus til pergament, og som jeg først nå har fått oversatt takket være en vennlig berber fra Andalusia. Skriftrullen består av fem deler som bærer den magiske og mystiske tittel *De vises bok* ...

«*De vises bok?*» utbrøt mannen ved siden av meg. «Påsto Nostradamus at han var i besittelse av *De vises bok?*»

Selv hadde jeg perifer kjennskap til *De vises bok*. Verket var blant de mest verdifulle i Biblioteket i Alexandria. Og i likhet med resten av den sagnomsuste boksamlingen, forsvant oldtidsskriftet da biblioteket gikk til grunne. Var den eldgamle teksten i omløp så sent som på 1500-tallet?

Professor Moretti rettet på brillene og så ut over tilhørerne. «Sitatet jeg nettopp leste, er skrevet av Nostradamus. Jeg siterte ordrett fra originalen.»

Det gikk et halvt minutt før uroen i salen ga seg.

«Det kan bare ikke stemme,» protesterte en kvinne noen rader lenger frem, hun hadde reist seg. «Hvis *De vises bok*

noen gang har eksistert utenfor mytene og legendene, forsvant verket for tusenvis av år siden.»

«Ganske så riktig.»

«Unnskyld meg,» sa en yngre mann. «jeg må tilstå at *De vises bok* ikke sier meg noen verdens ting.»

Professor Moretti smilte til den unge mannen. «Du kjenner *Den egyptiske dødeboken* –»

«Selvsagt!»

«– som ble brukt og lest i Det nye riket, altså fra 3500 år siden og helt fremover mot Jesu tid. *Dødeboken* er for en aktuell nytugtivelse å regne sammenlignet med *De vises bok*. Selv på Jesu tid var *De vises bok* eldgammel, et flere tusen år gammelt verk – mystisk, fullt av okkulte, religiøse og magiske riter. Den eldste egyptiske kunnskapsliteraturen – *Pyramidetekstene*, *Ptahhoteps lære*, *Sarkofagtekstene* – er fra Det gamle riket. Da må vi nesten 4700 år tilbake i tiden. Tilbake til den gang mennesket begynte å dyrke mais og bønner på det amerikanske kontinent, tilbake til den tid da åkerdyrkerne tok i bruk treploger. Det var bare noen få år før sfinksen ble hogget ut og pyramidene ble reist i Egypt.» Det så ut som om professor Moretti var i ferd med å synke hen i sine egne tanker. «Det sies at mennesket sto nærmere gudene på den tiden. Nærmere magien, okkultismen, åndene, alle de kreftene vi ikke forstår oss på og derfor avviser. Skal vi ta Bibelen og bibelfundamentalistene bokstavelig, skjedde dette ikke så mange tusen årene etter at Gud skapte Jorden. Hvilken kunnskap satt våre tidlige forfedre på? Hadde de en nærhet til gudene, til magien, til alt det vi rasjonelle, moderne mennesker anser for overtro og hokus pokus? Behersket de kunster som for lenge siden er glemt? I alle de 4700 årene som er gått, har mennesket bare kunnet snakket om *De vises bok*. Om all den glemte, forhistoriske kunnskapen som var samlet i dette verket. Til nå har vi bare kjent til tittelen og vage henvisninger om innholdet.

Mine venner – for første gang i historien kan vi, med hjelp fra Nostradamus, sitere fra innholdsfortegnelsen.»

Ikke en lyd. I fullkommen stillhet ventet forsamlingen. Professor Moretti la et ark under dokumentkameraet:

FØRSTE BOK: *Å påkalle gudene*

Å samtale med gudene

ANNEN BOK: *Å påkalle demoner og ånder*

Å samtale med demoner og ånder

TREDJE BOK: *Å påkalle de døde*

Å samtale med de døde

FJERDE BOK: *Å se inn i fortiden*

Å se inn i fremtiden

Professoren kastet et diskret blikk på armbåndsuret og sa: «Disse kapitteloverskriftene og meget mer kommer jeg tilbake til i mitt foredrag i morgen. Så med denne akademiske aperitiffen avrunder jeg min innledende gjennomgang av Nostradamus' bruk av skjulte budskap og mystiske henvisninger i et brev til Medicienes mektige Cosimo den Store. De av dere som ikke har fått mer enn nok av kryptiske henvisninger og gamle mysterier, er velkomne tilbake i morgen etter frokost. Da skal jeg komme nærmere inn på temaer som Djevelens bibliotek, *De vises bok* og vise eksempler på anagrammer og chifre fra Nostradamus' verker *Les Prophéties* og *Almanach*. Klokken 9 – samme sted, samme kanal.»

Men slik gikk det selvsagt ikke.